

ספר

שלחן המהור

כולל

דיני ניקור, הדרחת הבשר ומליחה

אשר חברתי אני הצעיר באלפי לומדי תורת ה' לתועלת השוחטים ומנקרים אשר בקל יוכלו לבוא למחוז הפצם ללמוד איזה עניני ניקור בקיצור נמרץ, וזה אחר מן המקומות שחחזיק מועט את המרובה ומלבד זה הובאו בספרי כמה ריעותות מהעי טריפות אשר אם אנו רואין אותם מחוייבין לבדוק אחריהם ואקוה כי לכל יראי ה' ותורתו יעשה דבר פרי

ממני הצעיר

בנימין אליהו שליח וישעיהו ז"ל האללענדער
מק"ק פרעשבורג.

אזהרה.

שארית ישראל לא יעשו עולה לעצור על לא תשיג וכיו' וכן דינא דמלכותא דארעא
שהוא כעין מלכותא דשמיא ויש כח ביד אדם לאסור את שלו ע"כ חיינא
שאסור לשום אדם לדפוס ספר זה בלתי רשותי:

כל ספר אשר לא נמצא עלי' חותמי גנוב הוא.

אדרעססע:

Holländer Benő

Pozsony (Pressburg)

Iskola-udvar.

הסכמה מהב"ד צדק דק"ק פרעשבורג

בעוה"י

אתא לקדמנא הרבני המופלא ומופלג בתורה ויראי די מהורה חריף ובקי
מרה בנימין האלל ענדער ניי ובידו חיבור קמן מעט הכמות ורב האיכות ובו
דיני ניקור חלק פנים סדורין אשר קבץ ולקט מספרי פוסקים ראשונים ואחרונים
וגם איזה דינים משאר ענינים דשכיחין טובא זעיר שם זעיר שם והנה האמת ניתן
לכתיב כי אחר ראות במקצתו והתבוננת מעט ראינו כי חביר הלז הוא לתועלת
נדול לאנשים אשר חיוב הניקור מוטל על שבמם והרבה מהם אשר אינם בקיאי
בדינים אלו לא בהם ולא בשמותיהם ועיי"ב באים לכמה וכמה מכשולים ריל
ושגיאות מי יבין והנה הרבני הניל כבר איתמחי מקדמת דנא שהוא בקי בדיני
ניקור וחזקה על הבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאיני מחוקן חיו וכס האות
מברר ומפדט היטב הדינים ושמותיהם של כל חלק מהב"מ ב"י
אדם יכול להבין ע"כ מציה רבה להיות בחומכי נפשו וליקה פה הנ"ל.

באעדה"ח פה"ק פרעשבורג יום די לסדר ויקהל שנת ת"ע"ג לפ"ק

הק' עקיבה בה"ג מהרשב"ם ז"ל אב"ד דפה

הק' ליב רובינשטיין

הק' ליב פריעדמאנן

מאחר שגשאר כייר חלק אמרתי אל לבי שאלכי בכלן התקמוכה שזכיתי לקבל מן ארמיו
סרנ הגאון הלדיק קדוש עליון הגדול הדור רבן של כל בני הגולה כקשיה מוים
ר' שמחה בונם סופר זליל בעל מחנך **שבט סופר** לא לכבודי רק כוונתי שיהי'
לזכרון עולם ללבי לנענן חסי' יראה השם חמיד על פניהם כאשר יאה ללבי מהחלמיד מן
אוהו לדיק:

בעזה"י

דרבמית נחור נעם ה' היה הלמיד המושלג והפלגה חכמים וחק מלא עמיק חרון
יראה ה' אולרו מנוחר בעעלות כשיה מוים בנימין האללענדער ש"י אשר
מאז שנהז שיצתינו גדולה לאלוקים אש לעד ושימש צו ושפך מים על ידיני צהמורה
כמה שנים לא מש מאוהל חורה וישז פה עירנו מליאה חכמים וקיפרים על חורה
ועבודה והוא אחד מנעורי קרחא קדישא וחורחו אונתו ועלה כמה מעלות הקירש להוסף
כה ועלמש בחורה וכבר הרבתי בשבחז בכסז בשנתו דמעלי ל"י וראוי לחלמיד וחק כעוסו
ולא צאתי כעה צעתי עו סופר רק להודיע בשער זה רבים כי ידיו רב לו צמיחה ופיסקים
ודיכס אשר על שלחן ערוך ערוכים להכריע להלכה צדעה חורה ודעה נוטה וה"י לו שימש
אלל דיני קרחא להלכה ולמעשה ע"כ צדז עין אחי קומך אח ידי עליו ליתן לו רשות
הורונח יורה וידן צאחד שצטו ישראל וצטו אחי ציראחו ולדקחו שיקיים מה שצטו ח מים
צמשנה הו מוחים צדן ולא יה"י גס לבו צהורה שלא ילא חיו מכסול נחחה ידו יה"י משכיל
צכל דרכיו ונעטיו. — הכיד לקדר עקצ חרניע לפיק:

הק' **שמחה בונם בה"ג מהראשב"ם** זליל

הקדמת המדבר

יחזקאל ה'יולר ר'תעלה הנורה צרוך הוא שהנדילנו מן החישים וכתן לנו תורה אמת
 חקים ישרים ומשפטים טובים והרחיקנו מן הטומאה ומדברים המעומעמים אה ח'ז כמאמרס
 עהיפ ונענעאלחם גם איח וכעמאלחם אלא ונעמטס והזהרנו בתקראות הרצה על איקור אכילה
 ח'ז ודס ציחר טלח ויחר עז באחרו רק מזק לבלתי אכול הדס, כל ח'ז וכל דס לא ח'זבלו,
 וכחיב כל ח'ז שזר וכשז ועז לא ח'זבלו שנמנו למרו חכמ'ל (יומא פ"ד) איקור אכילה ח'ש,
 כי כל אוכל ח'ז וכי ועוד כדומה תקראית טובא העזהירס אוחכי ע"ז והנה ישראל קדושים הם
 וכל ירא וחרד לדבר השס כזהר אף מניני ר"י והס 'ניחיס ומקרים מכל ח'ז ודס אונס יס
 דרך ישר לפני איש ורבים מהכ"ז טועים ומחמת חסרון ידיעה שאלס יודעים כדח מה לעשיח
 חיזה לרחק ואיזה לקרב ושגגת תלמוד עולה זרון ואף גם אלה מקלה מהמקרים אשר נולדח
 הניקור עליהם לתורה שבים ונייעים בחוששם שאין מן הדרך לנקר כראוי בחיפוש אחר
 חיפוש, כי אף אם המלא ימלא אי מן חיי הח'ז או יחדס בחיך הנשר בטלים הם צבי ובשרט
 שרס שצטלו הוא רק דרצנן אצל באמת עיניה הוא צידס חדח שכזה גדולי הפסיקים פסקו
 שרס שצטלו דאורייתא (רס"י ורעניס ואחריהם נמשך הנ"י צס"י פ"ז) ועוד הלח כל ישראל
 יולאים ציד רמ"ח שפסק צס"י ל"ע דאף איקור דרצנן שאין לו עיקר מן החייה אין מצטלן
 ואף גם להוסק אקור, (ואין כוונתו לבעל לא ש"ך הכח דזה כוונה מקרי כ"ן דאפשר
 להפריד האיקר ועין צטו"ז ק"י ל"ע ק"ק ז' וזה כל כוונה הפרומי צחיחה להלכות עליחה
 צכופי שכתב שכ"ח שאין כוונתו לבעל הדס אלא לאכול הנשר הימ מצטל וקרי"י והיינו משיס
 דאפשר להפריד האיקור וכ"ל) ועוד דומה יענו לניקור הח'ז כמו הח'ז שעל גבי העמיל והמיעין
 שצחוכו שרס דאורייתא וכן ח'ז הכליות ולריך לחטט אחריהם, וכן חיעין שצעוקן הכונשכין
 חחה החזה כצס"י ק"ד ועוד הלח הרצה פעמים שאין קי צחיחה כגד חוטי דס וממילא כל
 החחיכה אקורה ואף קי לא נחסי להחיר החחיכה עלמנה כצס"י ק"ע צהגיחה וכונש"כ העו"ז
 ק"י כ"ז ואף שהש"ך צס"י כ"ז לא פסק כן מ"מ הלח כונה פעמים יפגע צענה אכילה צהמיט
 עלמו, וכל זה גרמו להס מחמת שדיני ניקור הם לפניהם כקסר חחוס מצלי יכיר היעז תהלוכתס
 צנוף הצהמה, והנה ידעתי גם ידעתי שקידור הדייס לצדס לא יועיל לקלק התקלה ולי"שר
 המקילה כי קדר ניקור כראוי לריך רחיה מן הצקי כונש"כ הרמ"ח ז"ל צס"י ק"ד, ולזה הכינתי
 ג"כ לזיר לדייס אלו ומני"י ומני"י חקע"י שנעמחחא כי ע"י הדייס והלזיר הכרשס צאותיות
 וצן ההוגה הדבר לאקורה, וקראתי שס החיצוק הזה **שלהן המדורר** היפך ממש שנחנו
 האחרונים

הקדמת המחבר

האחרונים ראו להקרת החוטין בכלל עתים, כי כל שלחנם מלאה, ק"ח ליאהי ק"ח צנוטריי ק"ח בידין כי ע"י הקרת החוטין בכלל ה" לכו שלחן עהור זה השלחן אשר לפני ד', וע"י שמירה המלוות נזכה להנחה משולחן נבזה, וערס אשים קנלי למילין כל אוכל מלט מלהודיע צסער נח רבים מה שהביאנו הלום להיות מחוצרי חיבור האמה חניד סרנים מהרצנים הגדולים יעל ודמקו עלי לחצר חיבור כזה היות שהחיבורים כאלה שבאו לאור עולם לא נחצרו צלשון אשכנזי המירגל צנודיכטינו ואכי טפחתי ורביחי לחיבור הזה גם פ"י אשכנזי וגם הצלחתי הרנה דינים השייכים לזה הענין ומה שלא היצאו בקפרים האחרים כאלו והיסקתי גם על"י דיני מליחה כדי שיהי הכל מוכן ומצוינו לקעודה ומחוכו ילמדו גם הנשים כל עניני הכשר הצטה, וצזה אסיס חמרי הצפה לקל עולם יכמו להיות ממוצי הרבים להיות מודיך ענייס צדרך וצזביח זה נזכה לציהח גואל לרק צנוטה צינונו חמק:

וצחיק כדי דיציר אזכיר עוד שבכל מקום אשר חני מצרר חיה דבר להלכה ואף אם הוצא זאת צסס גדולי אחרונים לא יסובכו ע"ז עד שייעשו שאלה חכם כי אין כוונתי להלכה למעשה רק ליישר המסקילה להלכה צרוחה:

הק' בנימין אליהו בא"א מו"ה ישעיהו ז"ל האללענדער
תלמידו של אמ"ו הגאון בעל שבט סופר זצ"ל

דער איינפארדערונג דעם פאזשאני מאשאניער מחוקקי הדת פֿעראיינעם וויא אויך דער אייניגער עהרוורדיגען רבנים געניענע לייסטענה, האבע איך דיעזעס ווערק אין יידיש דייטשער שפראכע פֿערפֿאסט, מיט דייטליכען ערקלאַרונגען איבער דאס גענויע דיינגען דעם פֿליישעם פֿיר דען שוהמים מיטגיהם אונד פֿליישדייער, דיעזעס ווערק ווירד יעדעס פֿרוואטמאנע, וויא אויך איינער יעדען הויספֿרויא איינען בעזאנדערען דיענסט לייסטען, דא איהנען דאדורך געלעגענהייט געבאטען ווירד זיך צו איבערצייגען אָב דאס פֿלייש פֿאַרשריפֿטסמאַססיג געדייניגט וואוודע, צוגליין ווערדען אין דיעזעס ווערקע דיא דינים דעם כשר מאכען אונד אויסזאלצען דען פֿליישעם אויפֿם גענויעסטע בעשריעבען, איך גלויבע דאהער דאס דיעזעס איבעראויס ניטצליכע ווערק פֿאָן יעדעם מיט פֿריידע בעגריסט ווערדען ווירד.

דער פֿערפֿאסטער.

ונפני דלכתחלה לריך שידע לשוי'ץ אף הרמוזים ולכן הלגתי כמי הרמוזים שהי' שגורים
צפוי: רמז לבדיקת הסבין קידם השחיטה ולאחר השחיטה שכאמר ושחטתם **בזה** ר"ת
צדוק זה הסבין נחר זביחה הבדיקה **בזה** בגמטריא י"ד שלריך סבין לבימה אורך י"ד אלצעות
ארבעה מיני חליף הם וסימנס **אצנב** ר"ת חליף אונא חליף לרה חליף גידול חליף וכו'.
סימן שהיורדא אינה עומדת בקרר האונות במקום גדולים אל הצמוד, בשלשה דברים תולין
הנקבים זריחה להחיר וסי' **זמת** ר"ת זאז, משמוש, חולעים, לונקה צידי שמים כשנה רמז
יכח ה' טהורה, ולמקה צידי אדם טרפה רמז כי רבה רעה האדם, ומראה פקולות הנה
ארבעה וסי' ארבעה אצות כזיקין, — כחצ ומרין קבלה לידע איזה סרכא ואיזה לדלול
הכח הריאה צמים פושטין אם יתקו מאליה זה לדלול ואם לאו אז סרכא הוא וטרפה
וקי' לא שריין ולא קיינוין ע"ש:

כחצ הנוהרש"ל צסי' יש"ש פעם אחת הייתי צועד ובקיבון חכמים וזא שוי'ץ דומח
וקבינו צידו והיה הנועשה ערב י"ב ושחטו צו כפרות ולקחתי הסבין מידו ושאלתי אותו
אם צדוק הוא והשי' צדוק וצדקתי צעלנוי ונאלחתי כגירת לפורן ואנרתי לו שהסבין הוא פנים
חזר השוי'ץ וצדקי כהרגלו צמקירות ושחק צי ואמר כשר הוא חזרתי ולקחתי הסבין מידו וצדקתי
ונאלחתי הפנימה כצראשונה ומקלח אלופים גערו צי ואמרו מה לך בצמקתיה והיה שם זקן
אחר צעל הוראה ולקח הסבין מידו וצדקי צמח כמוכי ונאלח פנימה כגירת הלפורן ואנרתי
ונשנה אחי אה הנוחית שצבר ונחו שאמרו לריך הרצה ישוב הדעת וי"ש צבדיקה הסבין ע"ש
כשונע וזה הנועשה שלריך הרצה ישוב הדעת ולצדוק הסבין צמתון ומחון:

כחצ צסי' שצט ונוסר כיון שהשוחטו הוא מומל מחדים ימן הודאה להקציה צכל יום
שמתחיל לשחוט שכל צחלק ישראל להלילו מהיות שופך דמים כחיוב מולו וכלל צהיחו
שופך דם צהמה חיה ועוף ועושה מליה וגם ונקבל שבר:

ספר שלחן המהור

א) במקומות שאין אוכלין חלק האחוריים נוהגין להניח הצלע הי"ג לחלק האחוריים:

א) ע"ן ח"ס חי"ד ק"ח ונהפך שצ"ן ללע י"ג ש"ך לחלק הפכים ולר"ך קל"ה נ"קור שמשפ"טין השלים הרק מעלי' וגם ונקר"ט ח"ה ג"ד ר"ס צ"ן ללע ללע היורדים מהחזה וע"ן פ"ח"י השונה י"ד ק"י ק"ד וע"ן צ"ט"ט ק"פ מ"אמ"ו ז"ל י"ד ק"י ז' ומומל"ט ש"ס צ"ח הי"ט"ב:
עוד ל"ך להזכיר ח"ה השוחטים כששוחטין אל"ל ע"כ"ס ועו"שין ק"מ"ן צ"ט"ר להב"ר שה"ח כ"ש ח"ס כותנים ח"נה כ"ש ל"ד ח"נו ק"מ"ן ל"מ"ך עלי' דקח"ט ע"כ"ה יודע לכח"ב ור"ף שח"נו יודע כח"ב ע"כ"פ יודע לאמ"ן י"דו לר"ש"ס עלי' ח"נה כ"ש וכ"ן ש"ס לו שה"ח לז"י"ף י"ש לחוש שח"א יח"ל"ף וכו"הג"ן לכח"ב עלי' הפ"ט"ה וגם ח"ס ש"שח"ט צ"ו למשל י"ס ח"י פ"י שח"ה והשוחטים ד"פ קה"לח"נו ר"ש"מ"ן ד"ש"ו וכן כ"ול"ח צ"ו וכן י"ש ל"ז"ח"ר של"ח לשל"ח צ"ד ע"כ"ס ש"ס ד"כ"ר הנשח"ט ח"ס ל"ח ש"ע"ש"ה ק"י מוצ"ק:

ל"ך להזכיר ח"ה הקל"ס כשמו"ד"ל"ן הנהנה לשח"ט"ה של"ח יקש"רו כל הרג"ל"ס דח"כ"ה ח"ש"ס ר"י"ק ח"צ"ר"ס וע"ן ע"ז"ו ק"י כ"ח ק"י"ק י"ח : — ע"ן ח"ס ח"נה ע"ד השוחטים כשמו"ל"ח"ס ס"ח פ"נה צ"כ"ן ח"ש"ר שח"ט"ה ח"נה מח"ל"ק"ס ע"ב ע"ד ח"ו שח"ר ד"כ"ר ע"כ"ן ח"ה ע"ד שח"ט"ס מ"ב"ש"ן הפ"נה"ה ומכ"ש"ר"ן הנהנה ח"ו הע"ף כל הע"ש"ה כ"ן מח"כ"ל ע"ר"פ"ת ו"ש לעמוד כ"ח כ"ג"ד העשח"ח"ס העשח"ח"ס ח"ל"ו ל"ח יע"ש"ה כ"ן צ"וקו"מ"ו :

כח"ב ח"מ"ח צ"כ"י כ"ח י"ד ח"ש ח"י ששח"ט פ"ט"ס רח"ש"ן מ"כ"ך שח"ח"נו על ח"כ"י"ו ח"ב"ל ל"ח על השח"ט"ה דמו"ך ל"כ"ר"ה וח"ש"ך כח"ב ע"ט"ס ח"ח"ר מ"ש"ס דשח"ט"ה ח"נו מ"ל"ו"ה לשח"ט"ה דח"ה י"כ"ל לה"ו"ה לעול"ס בל"ח צ"ט"ר ח"ב"ל צ"כ"י ח"ח"ב מ"ע"ל על כל ח"ד"ס שר"ח"ה דח"ס לכ"ס"ת וצ"ח"ש"ס כח"ב דכ"ן ר"ש לו ח"ל"ח ח"נ"ף על י"ד ח"ה ש"וכ"ס"ה דח"ל"ב ח"ה ח"ס"ר לו לשח"ט"ה ח"ל"ל שח"ח"ה ע"ש"ס שח"ר"ך ח"צ"י"י כ"ן מ"ש"ס דח"כ"ה מח"ל"ק"ה צ"ן הפ"ס"ק"ס וס"ק צ"ר"כ"ה לה"ק"ל :

כח"ב צ"כ"י מ"הר"ח"ה דח"ח"ר ל"ש"י"צ לר"ש"ס ח"צ"ר צ"י"י"ע צ"וק"ס ששוחטין אל"ל ע"כ"ס צ"ח"י"ך ר"ש"ס ל"ר"ח ח"ח"ח"ה, וצ"ח"צ"ר י"ס ע"ז"ו ק"י ח"י"ק ק"ב כח"ב ח"ס לע"ש"ה צ"י ק"מ"ן מ"ח"ר ח"פ"ל"ו צ"כ"ן וכח"ב ש"ס ח"ח"ר ח"י"ט"ב ג"ר"ט"ס צ"ע"ל"מ"ח ח"ל"ח ח"פ"ל"ו לר"ש"ס ח"צ"ה מ"ח"ר ומ"י"ו כל ח"ה דח"פ"ר ל"ש"ח"ה של"ח יח"ה כ"ע"ז"ר"ח דח"ל"ל י"ש"ח"ה צ"ס"ס שח"ה יע"ק"ב :

דע"ד ע"ר"ש"ט"ע ד"ן דע"ן ד"א י"ש"ח"ט"ס ח"י"א ח"י"ך ד"א קצ"כ"ס צ"ו ח"י"ס"ע"ן ח"א"ב"ע"ן, ד"א"ס ד"א"ר"ט ח"ו"ף ק"י"ן מ"כ"ר ח"ח"ר"י"ס ח"י"ז"ט, מ"ס ד"א"ס פ"א"ר"ד"ע"ר"פ"ל"י"י"ש ג"ל"ך נ"א"ך דע"ד צ"ו"אל"פ"ט"ע"ן א 1

מלכה כיסוי מועלת על השוחט העמי' כן יכול השוחט לעשותו שליח בדרך כיבוד לפרקים הש"ך נחיינו שפיו כהצ דמי שהוא מוחל בעלמו אין יכול לעשות איש. אחר לשליח דומיא דכיסוי הדם דאין יכול לעשות שליח במלוא כסוי ונראה דפשיטתא לו ולהשיך דכיסוי אין יכול לעשות שליח וכן בהצ האיז דבני כיסוי אין לעשות שליח דכתיב ושפך וכיסה והקשו על זה המפרשים מ"ש מחרומה ומשאר מליה שנתיירא ד"כ יכול לעשות שליח זולה במלוא שחלין על ניק האדם כמו לבישה ליליה והנחה הפילין וגם מפני התיש והפלתו מדברי סנהדרין על דיש לעשותו שליח דרך כיבוד ע"ש:

כהצ הפרי חדש השוחט חיה לא יקנה עד שיצדוק הריאה חייג דרוב בהמות כשרות הן מ"מ היכי דאפשר לצדוקי מצדרינן ובהצ כספר למה לדיק שאין להעתיק לכסות בחיות שנלעיטין אותן עד אחר בדיקה הוושטו דשאי חיה דלא אחי לירי תקלה שלא יקנה כלל אחיכ כשהמלא כשרה משום דאוחו שוחט עלמו ששחט החיה היא צדק אוחה אחר כך אבל החיות שאין השוחט עלמו צדק הושטו אלא מביחין הוושטות לביהם ורואים אם יצ בהם ריעותא או מנחין להם ואיכא לנמיש כשהחכה יכשירנה לא יהיו כזהרין להודיע לשוחט שיהא נקנה דלמה לא יבא לידי כיסוי כלל לכך מועצ לקמור ארובא:

אמנם נראה לי שאם הביח לשוחט אוחה ח"י נקנה בן אדם על סגן שיצדקו אחיכ ואחר השחיטה הלך לו והצמיצ רולה לכסות אין לריך להעתיק דכיסוי עד שיצדוק את הריאה אלא יכול לכסות מיד דהא כל הטעם שלריך לצדוק בתי' החילה את הריאה הוא משום דכל היכא דאיכא לצדוקי מצדרינן והנה כהצו כבר האחרונים דהא דאמרין נסיק דלריך לצדוק היינו דוקא היכא דאיכא לצדוק אז כל בני ספיקות אבל אי ליכא לצדוק רק את הא' והשני יהי עדיין נשאר נקפך אז גם את הראשון אין לריך לצדוק והנה גם כאן צדוק דידן ישנם צי ספיקות ספק את הריאה כשרה ועוד ספק את השוחט הי' מוונחה והנה את הספק אי השוחט מוונחה הי' ליכא לצדוקי ונאחר שאינו לפנינו ואיכ צע"כ לריבין אתו לקמור על רוב מליין אבל שחיטה מוונחין הן ולפיכך גם את הספק את הריאה כשרה הוא אין לריך לצדוק אלא קמחי' ארובא ויכול לכסות:

ועיין נחלה לבי ק"י ליט שבהצ צעם מ"י דוקא היכא דאיכא לצדוק צי הלדדים את הוא חסור או מותר צדאי צזה לריך לצדוק אבל היכא דליכא לצדוק אלא לך אי את הוא חסור צדאי אבל לך הצ' את הוא מותר צדאי א"א לצדוק צזה א"ל לצדוק כלל עכ"ל וקשה לי מה הועילו חכמים צחקתן לצדוק הריאה סוף כל סוף איכא לנמיחוס שמא יש לבהמה אחת מוחי' עריפות וזאת ליכא לצדוק צדוקי ואיכ לא כלערך לצדוק גם את הריאה ל"ס לא שחומר כמו שבהצ הרשניא דהא דלריך לצדוק הריאה נדי להקרי מוכבולים לפי שהכרכות נכריה לעינים ופעמים

צוואלפמען ריפפע פאן דען אהוריים אבנעטהיילט ווערדען, דענן מיט דער דריוי צעהנטען ריפפע בענינגט דער אהוריים. דיא ווייבע ברושט ווירד ביס צום שיבור (נאבעל) גענאבמען: עיין פר"מ ק"י ס"ד ואם נאלא נגע יחידה אין להחמיר להניח צי מבל לך.

שלחן המהור

ב) הנוקר את הבשר מתחיל בראש וחותר אותו לשנים ומוציא המוח ומעביר הקרום שעליו ואחר כך הקרום הדבוק בעצם הגולגולת ונוטל הלחיים בידו ומחתך משני צידי הלשון ומוציא גיד א' מזה וגיד א' מזה

ימלא האי קירכא צריחה ויבא לירי השער גדול שיחזיר על כל לוקמי צמר לסנור כליהם וכי לעצם אחי קשה הא קיי! שמונתר ליתן לשחוט לכהם בן חרם על סנך שינדקטו אחר שמיטה וזה העולטו בזה אם כדווק אוהו אחיכ הא חשי! אם ימלאו שאינו מונחה מיע יכול להיות שנאוחו טעם שפיר טמנו דהא דאזרי! רוב מקולקלין היינו דוקא צמרם שיטע וקטן וזאת קשה גם לפי כללם של הכיזי ודויק:

ב) כי שני קרומים יש למוח א' שהנוח צחוכו וא' דבוק בעלם הנלגולת ולריך להסירם קודם שימלחט ולריך להוליח גם חוטין האדומים שבמוח:
העולם כהנו להשליך המוח עם הקרום בלוחח ובתרכנול ובתרכנולת לזרוק הראש לבשרי ובצמחה מולחם יפה המוח וזה הקרום זורקין עיין בזה"ט ק"י סיח:

ביד ק"י סיח כחז סאזנר חוטין שאקורין משום דם שבהן ואלו הן החוטין שציד שבכחף שנלחי החחחון שנלד הלשון וכי ונטקא מיכ"י דכל החוטין האקורין משום דמח ומהי בזה לחחוך החוטין משליכ האקורין משום חלב לריך להוליח החוטין ואם נפסקי לריך לשכס אחריהן:
כחז המחנכר ק"י סיד סעיף כ' חין מולחין הנשר קודם שיסירו החוטין והקרומים האקורין ואם מלחן מקירן אחיכ ויש עי שאוקר עד שיסיר מונט כדי קליפה ונס הרע"ח פסק סס יש להקל ולהחיר ע"י קליפה ו"אחר ריש נחירין חף בלא קליפה ונס חין שייך לבזר משום חלב שמו דמטפטע דכל הקרומים אינם רק חלב כחוש חלב בניסול כחז הטויז שלריך ק"י:

ביים קאָפּף פּענגט מאן אן צו רייניגען, מאן שניידעט דען קאָפּף אין צווייא טהיילע, פּאָן דען אָבערן טהייל נאַמליך פּאָן דער געהירנשאלע (עצם הנלגולת) ווערדען דיא געהירן הערויסגענאַממען אונד פּאָן זעלבען ווירד איין דינגעס הייטבען אבגעצאָגען וויא אויך דיא ראַטהען אדערן, דאנן ווירד אויך פּאָן דער געהירנשאלע איינע הייט אבגעצאָגען.

דאנן ווירד פּאָס קיננבאקקען איינע אדער הערויסגעצאָגען דיא זיך אין דרייא פּערצווייגט (איינער ש אַהנליך) דער איינע צווייג לויפּט גענען דאס אָהר, דער צווייטע אינטער דען קינן אין קאָפּף, דער דריטטע אויף דען קינן ביים גאַשענפלייש (בילד 1) דאנן איזט נאָך איינע אַהנליך פּערצווייגטע אדער דיא אין דער צונגע לויפּט. מאן גרייפּט דאנן צור צונגע: זיא ווירד מיט דער אונטערען זייטע נאך אָבען געקעהרט אונד וואָ דאס פלייש דער צונגע אים האכסטען איזט ווירד געבען דיעוער

גם נוהגין להתנדב מן הלשון עצמות טריפה באנדעל ונוהגין להתנדב כיסוי הגרגרת ויורד למקום שחיטה ומוציא משם ב' גידין מצד זה וב' גידין מצד זה:

ונוטל הסבין ומחלקן בין הכתה לגוה ומתחיל בראש הכתה

הנה המחנך קוחר עלמו דבטיי סיד כחז אס מלחן הנבר קודם שיקרו הסוטיין האפריס וביד הכסה שאוסר כדי קליפה ובטיי קייה כחז מליח שאינו נאכל מחמת מלחי ואס הוא שוען הניד שזו והקדומה יש להחמיר להלכיסם טעולה מקימו ואפזר יש להלק דבטיי סיד מיירי צפחם כשחן כחוש וסגי בקליפה ובטיי קייה מיירי כשהוא שמון:

מה שמהגין לחתוך כיסה הגרגרת יש ב' טעמים אי משום מילוח ואי משום שיש לו ראש ואין הדם יכול ללאת מזה הטעם יש לחתוך הציקין מראש הלשון כדי שהדם יזב מחוכו: וכפאק מיירי יש צבטי טעמים אס הטעם הוא מחמת שהדם יכול ללאת אין לריך לחתוך רק הציקין מכיסה הגרגרת ואס מחמת מילוח לריך להסיר כל הכיסה הגרגרת ועוד כי אס ונלחו ולא הסיר הכיסה נגרם קודם מליחה אס הטעם מחמת דם לריך קליפה ואס הטעם מחמת מילוח אין לריך קליפה:

גידן הללו אלל הגרגרת משכי עברי' ב' מלד זה וב' מלד זה ביד אי אדום והיא הולך מנחון וביד הלזן מנפכים:

כחז המחנך סיי כ"ב צעוף לריך לשחוט תורידין או לכהנס צשעה שהוא מפרכס כדי שיכח הדם ואס לא עשה כן לא ילכו טנס וכחז הפריג ולפיז היכי שרולה לצבל הציף שלם עם הראש כונו שטועין צקטורות גדולות שיחתיך תורידין שלו צשעה שחיעה וכן כחז הטויז:

עיין רמ"א ז"ר סיי קייה כחז נוהגין ליקח עון הכתף הנשכר שקורין דריעו וכן נוהגין להסיר הציטותא דורדא ולהשליכה וכן נוהגין לחתוך בין הפריסם של רגל הנחנה ולהסיר משם צטר לזן ודק משום מילוח ואס לא עשה כן אין לחוש:

פאן ביידען זייטען אין דער צונגע איינגעשניטטען זא ווערדען גלייך דיא אדערן זיכטבאר דיא נאך דער גאנצען לאנגע דער צונגע לויפען, דיעזע אדערן מיססען הערויסגעצאנגען ווערדען (בילד ב'), עם ויירד אויך אן ביידען זייטען איינע בליינע בלוטאדער אויפגעשטאבען.

פאן נעבען דען שלונד דער צונגע ויירד דאס טריפה ביינדעל מיט זיינען 4 צווייגען הערויסגעשניטטען, וויא אויך דאס צעפל (ביסוי הגרגרת) אונד דער שפיטין דער צונגע אבגעשניטטען. — דאנן קאמטט מאן צום האלזע, אויך היער ווערדען 2 אדערן איינע ראטהע אונד איינע וויינע פאן ביידען זייטען דעם האלזעם הערויס געצאנגען (בילד ג').

שלחן השחור

באמצעותה ומחתך ומוציא גיד עב ומולך הסבין עד קצות היר וימשוך כל הגיד עם כל החוטינ הנמשכין עמו וכשהוא מהלק בין כתף לגוף צריך לשקוע הסבין סמוך לשדרה ויעקור שורש גיד זה שהוא שם:

שלחתי את הרב הגאון מו"ה ר' ליב פריעדנולן כחניד פקיד שלישי"ח חי מוחר למלוח הנצר קודם שיקר את דברים האקרים נשום נואים על סוף סקרים אחיב היות סכללא זידיט כל דבר שנדיענד שרי מוחר לסוף שיעשה המעשה אחיב והשיב לי שלא יסאובו כאן עין הענין נכ"י ל"ח סוף חי הניח דלא קוב"י על סוף זה אלא תיבא דלון חיקור צדור לפיטו רק עסקן אש יש כאן חיקור משא"ב כזש חיקור צדור אף שש לו חקזה אחר זה לא קוב"י על זה שיעשה אחיב ואיב הכל צמין דיון כתי לא קוב"י דה"ל אמננ לפצניד מחזקנר ס"י קיד סוף כי משא"ב חב"ב שחזר עם ח"ל אין מילחין הנצר קידס שיקורו החעיון והקנוניס האקרים משא"ב מלשינו דוק חעין האקרים איתן לריך להוליא קידס מליחז למי שאקרים צולחז כרי קליפז ובניטיל ער סי אכל דברים המואקים שאין אוקרין כלל כמו שכחנ המחזר נכ"י קיד ח"ל דברים המואקים אש"י כחצניו צחצחל וכחחז גופן לחיבו אס החיחר רצה עליי מיחרין וגם נכ"י קיו הניח ח"ל זנוז וכיילא צו מדברים המואקים שחמלא צחצחל ורקו והחצחיל מיחר וגם הנמ"ח מקדים עמו צלחמ אשקר אין לריך להוליא קידס עליחז ובפרע כל מה שמהנין להוליא אס דברים המואקים מן הכשר חיבו ח"ל חומחא צעלחח ומה שכחנ הענין נכ"י ל"ח דחיקור צדור לא קוב"י חריענד קשה לי דנכ"ינ חכ"ח צלחח לא משמע כן שש כחנ המחזר קדרות של חנוין מלכעין צכס צוקוס שאין רגיל לילך עם שלא ינח לצשל צהס והקשה החק יעקנ הלא משמע מדברי דאף צכליס שאינכ צ"י ג"כ ח"ש"י ולמה הלא

נון קאממען דיא + הויפטפליישטהיילע דיא צו רייניגען זינד, אך ווערדע דיעזע פליישטהיילע נאך איהרעם גענענווארט'יג פיהרענדען נאמען בענעננען, דאמיט יעדער וויסעט וועלכע פליישטהיילע צו רייניגען זינד:

(1) דיא גארב, דאס ערסטע פליישטהייל אס האלזע אנשליעסענד צווישען דען צווייא שולטערן, דאס אבערע טהייל ביס צום היקגראד (שדרה) נעננט מאן גארב, זיא בענינגט מיט דער ערסטען ריפפע אונד ענדעט מיט דער פינפטען, ביא דער ערסטען ריפפע ווא זיא מיט דעם יראקטטיבינע אערבונדען איזט (נאמליך ווא דיא ערסטע צלע וך דער היליא אנשליעסט), אין דיעזען ווינקעל לויפט איינע אדער מיט צווייא צווייגען אין דיא טיעלע דעם פליישעס, מאן מיט דען מעסער טיעף היינין שטעבען, דאמיט מאן דיא גאנצע אדער היניס בעקאממט, וא עשיעהט עם אויך ביא דער צווייטען גארב (בילד 3).

ד) חוטיין שבעוקין והוא קצה השדרה אמורים וראשי הפיצולין נדבקים בראשי הצלעות ונוהגין לנקר בכל צד ג' צלעית:

לדעת המחבר נתינים מותר צפחה וכנגד כחצאר לכל מיני דמוח צדיענד לא גזריי לכחלה עכיל עלמח דאף היכא ליכא חיבור צרור קמחיי דיענד דהא נטליי לכחלה חיבור צרור וגם מדברי הטריי נראה קם כן למעיין, ונל קושיי עטויז נקי לייא נראה לי לימר ולחלק דנשלוח גבי רוב מליין חלל שחיתה מומחין הן דהחם אין תקנחא אחרת חלל לצדוק חח השוחט עייב לא חישיי כולי האי דלמח חישהלי כשמוחר צדיענד חלל גבי היחר שמחית לחוך כלי חיבור שעיקר התקנחא הוא להדיח חח הכלי רק חס לא הדיח חח הכלי יש עוד תקנחא להדיח חח הנשר חישיי טפי דלמח אשהלי וצפרט שמה פעמים אין לריך הדחה כלל דתינו כששחיהס ינשים, ולעפיב כיל שיקירו חח הכל קודם מליחה כמו שנוהגין עמח דגרי, עיין פתחי השוטה יו"ד סיט שכתב צסס חמודי דכילל דכנד וכחל מוחר להשחות גי ימיס דודחי יללו חעינ דהכנד מצטלים אחר לליה עיימ כל מידי דדיענד מוחר לא חישיין שמה ישח לא כטויז:

ד) ודע דנשיע ק"י קיה כתיב חוטיין הללו חקויין משום דמח והוא סי' הרמזים ולעיל קע"ף ז' שחז להו צהדי חוטיי חלב והוא כפי רשיי וכחצ הפריי דהמוחר מקפקא לי' חי כרשיי או כרמזים, חלל קשה לי דחי מקפקא לי' המחר לא הוי לי' להציין רק צהדי חוטיי חלב לחומר דלריך לחטע אחריון וכראה לי לתרץ דהנה הרמייח נקי ק"ה כחצ כל דבר שמוקרין בצחעה לריך לנקר צחיה ג"כ רק מה שאסור משום חלב אין לריך לנקר צחי' משום זה הציין מחחר גם צהדי חוטיי דמח כדי להחזיר ולהוליאן גם צחי':

עם איזט אויך איינע ארט פֿעטטע (שומן) בייא דער גארב, מאנכמאל בלויבט זעלבע ביים שולטער, דיעזע פֿעטטע ווירד גרייף גענאנט, אין דער טיעפע דיעזער פֿעטטע בעפינדעט זיך איין איי פֿארמיגעס רונדעס שטיקק פֿלייש, דיעזעס ווירד הערויסגעשניטען, דאס גענטט מאן דיעזע וויא אויך 8 דיננע אדערן דיא אין דיעזער פֿעטטע לויפען ווערדען הערויסגעצאגען אָדער ציערשטיקקעלט.

2) רֶאָסבראַטען — דער רֶאָסבראַטען בעגינט מיט דער זעכסטען ריפּע, נאך דער גארב, אונד ענדעט מיט דער צוואַלפטען, פֿאַן דיעזען 7 ריפּען מיסען דיא לעטצטען 8 (נאמליך דיא צעהנטע, איילפֿטע אונד צוואַלפטע) גענו א גערייניגט ווערדען. בייא יעדער פֿאַן דיעזען ריפּען געהט איינע אדער אן דער אונטערן זייטע דעם ביינעם נאך דער נאנצען לאַנגע דער ריפּע הארט אן דען ריפּענביין ביס אן בראטפֿלייש הייין (דאס הייסט ביס אן דער חוליא), מאן פֿיהרט דאס מעסער נאך דער נאנצען לאַנגע דער ריפּע זאָ בעקאַמט מאן דיא נאנצע אדער הינוס (בילד 8).

שלחן הטהור

(ה) ואח"כ תתן את החזות לשני צדדים ומאותו בשר ארום הסמוך להחזה מוציא חוט כפול ואחר כך מתחיל ממקום סיום הגיד ומקליף בידו הקרום שעל הכסלים וצריך גם כן לחתוך ראשי העצמות מקצות הכסלים והמה רכים ולבנים :

(ה) כחצו צספרי ניקור לריך להודיע להמנקרים שחותו חוט כפול שנים הם א' ארום וא' לזן רק סכרלים כחחד ומי שאינו יודע מזה יוכל לצוץ לדי ומכסול כשנחתיב הסבין ליקח החוט כפול ומזדוון שיחתיב צינו לציני שהפלה החוט וכשאר חוט א' חוך הצצר וסוף לא ידע ולאס :

שמועתי מפי הרב הגאון מו"ה ליב פריערמאן ראב"ד פקיק שליטי"א שמהחצר נשנוע מה שנקרין חוט מהחזה אינו הלל מנהגו בעלמא דצטיע ק"י ס"ד וס"ה לא נוכר כלל נוחט החזה בלריך להקירו הלל צס"י ליע סעיף י"ח כחצו וז"ל זכרתי דוסן עם החוט שמונקרין מן החזה וכן צס"י ק"י"א סעיף ה' כחצו המחצר וז"ל וכן התיבה שריכר זה ניקור ישראל כנין נעילה חוט רידח וכן חוט שאלל החזה עכ"ל והלא צס"י ס"ד וס"ה הוי ל"י להזכיר כי שם עיקר דיני ניקור ומשמע דמלך הדין אין לריך ניקור ולכך לא הזכירו צדיני ניקור מיהו כיון דעכ"פ המנהג להסיד אוחו חוט החזה מנילה היא ק"י שצצר הסוף משל ישראל הוא ודויק :

כחצו הרמ"א ומהגון להקיר ג"כ ג' חוטין אלל החזה ומצפנים וכן כוטינן חוטין אחריו האזנים ואיני הלל חומרה בעלמא וכחצו הרמ"א צס"ג ששאר חוטין אע"פ שרחה צקן דם אין לריכין לחותכן שמונח בעלמא הם מוסוס הכי מסיק הרמ"א דאיני הלל חומרה בעלמא :

ומקליף צידו אוחו הקרום טעל הכסלים וכשמוקליף נרלים ראשי החוטין שהן כסבל וכמעטין ונאליהן נהיחוטו הם וסן ג' עימין צ' משמאל ג' עימין מחלקין לנסים שנים ושנים ומשמאל מחלקין לשלשה וכל אחי למוטעי צין ימין לשמאל כיהגין לנקר בכל לד ג' ללעיש :

(3) ברוסט — דיא ברוסט בעניננט מיט דער ערסטען ריפפע זענקרעכט פאן דער גארב, דיא ערסטען 6 ריפפען וועלכע דיא ברוסט מיט דער גארב אַער־בינדען נעננט מאן קערנברוסט, דיא אנדערן 6 ריפפען דיא דיא ברוסט מיט דען ראָס־בראטען אַערבינדען נעננט מאן ווייכע ברוסט, אן ביידען זייטען דער קערנברוסט (נאך דער אינגערן זייטע) דאָרט וואָ דיא ריפפען מיט דען ברוסטביין אַערבונדען זינד לויפֿען דאָספעלטע אדערן (חוט הכפול) פאָן דער שפיטצברוסט אנגעפאנגען נאך דער גאנצען לענגע דער קערנברוסט, דיא קערנברוסט ווירד אויף פאָלגענדער ווייזע גערייניגט: מאן שניידעט דיא ברוסט נאך איהרער לענגע אין 2 טהיילע אונד דאָרט וואָ דיא ריפפען מיט דעם ברוסטביינע אַערבונדען זינד אונד דאם פֿלייש דאָרט ראָטהליך איזט, ווירד דאם פֿלייש נאך דער לענגע דער ברוסט אויפֿ־געשניטטען אונד דיא דאָספעלטע אדער הערויסגעצאָגען (בילד 4).

שלחן השהור

(ו) הכתה יש לו שלשה אברים סמוך לרגל נקרא יד, אבר הב' נקרא זרוע, ואבר הג' נקרא כתף והוא מהובר לגוף:

וחתה אותו הקרום יש עיני קרום ענז וקלח' ארום וחתה קרום זה יש חלב ועל זה יש מחלוקת בין הסוקקים י"ח קרום ענז חסיני נשר הוא ומותר וי"ח שאין אותו קרום חסיני חסיני נשר ואסור וסניחו צ"י דיעים נטור י"ד ק"י סיד ווסקים הטור חזל בלחן אשכנז טהגין זו סיחך וגם צעירי נראה שחסיני נשר גמור הוא עכ"ל וכן טהגין שאין מנזרים חלף אותו קרום שלטנעלה עם כל הנגדר עמו ומי"ח נמוקם טכיהנו לכפר החלב מחתה אותו קרום אין להקל: הקרום והטועין טהגין לקלף אסור ונשום טהגין מחלב הסקלים:

פאן דער שמיטצברוסט ווירד אין 3 צווייגנעם אדערל הערויסגעצאָנען.
פאן דער וויבען ברוסט ווירד איינע ווייסע היט זאמטט דער דאראן העפֿט מענדען פֿעטטע אבגעצאָנען, דיא קנאָרפעלן הערויסגעשניטמען, וויא אויך פֿאן בידען וויטען דער וויבען ברוסט ווערדען דיא אן דער וויטען דער דיפֿשען לויפֿענדען אדערן הערויסגענאָמען. (בילד 4)

(4) שולטער אָדער בוג — דיא שולטער בעשטעהט אויס 3 ביינען, דען ערסטען ביין דער מיט דעם פֿוסטע פֿערבונדען איזט געננט מאן מאָטשינג ביין (יד) אונד דאס פֿלייש וועלבעס דיעזען ביין אימפֿאסט, ווירד מאָטשינג פֿלייש גענאנט נאך דיעזען ביין קאָמט דער צווייטע דער מאַרבעיין (זרוע) דאס פֿלייש אן דער זייטע דיעזעס ביינעס געננט מאן פֿאלשעס מייזעל, דאן קאָמט דער דריטטע ביין דער שויפֿעל ביין (כתף) (ווייל ער פֿלאך אונד ברייט וויא איינע שויפֿעל איזט) דיעזען שויוועל ביין אומפֿאסט דרייערלייא פֿלייש, דאס דיא אייסענזייטע דעם שויפֿעל-ביינעס אומפֿאסט איזט דער בוג, אן דער זייטע דער שויפֿעל לויפֿט אין לאנגעס רונדעס פֿלייש דאס געננט מאן בוגמייזעל, אן דער איננערען זייטע איזט איבער דער גאנצען פֿלאַכע דער שויפֿעל אין דינגעס פֿלייש דיעס ווירד בוגבלאטטעל גענאנט נלייך בייא בענין דעם מאָטשינגביינעס פֿאָנגט איינע אדער אן אונד לויפֿט נאך דער גאנצען לאַנגע דעם מאָטשינג אינד מאַרבעינעס ביים צום בוגבלאטטעל, מאן שניידעט הארט אן דען מאָטשינגביין אים מאָטשינגפֿליישע, מאן פֿיהרט דאס מיטסער ביים צום בלאטטעל אונד מאן נימטט דיעזע לאנגע אדער זאמטט זיינען צוויינען דינוים, דאָרט וואָ דיעזע אדער קנדיקט (אים בוגפֿליישע) מוס טיעף איינגעשניטמען ווערדען דאמיט מאן דיא גאנצע אדער הינים בעקאָמסט, אן דער צווייטען עקקע דעם מאַרבעינעס ביים בענין דעם בוגמייזעל פֿליישעס איזט איינע פֿערטיעלונג:

זיכטבאר

שלהן הטהור

ט

ו) הקרום שעל המחול והחוטין שבתוכו אפורין וצריך להמליך
הקרום משני צדדים ונוטל ראש הגיד שבתוך המחול ומושך אותו
ונמשכין עמו ג' חוטין:

ז) ולריך שזמר שזה יפסק סוס חוט מהס והס כפסק לריך לקרש אחריי זיי קי קיד:
סאלהי אה הרב הגהיג מורס ליז פרינו כיי לחביד דקהלחיכו פעמים הרבה נמלח
צוען בעחול תחה הקרום אס לריך להקיר אה הסוון הכל והסיב לי סמדיח און לריך והניח
כליי מעורוי קי קיד קיק וי קסס היבא כחז רשיל מעשה בעחול סכילל בלא קיקור והחירות
מחי מעולם וחבריי נקסוס דבעל חלב העחול שעל הקרום בעחול עלמו ובחלב עהור סבו מעמע
מלסוכו סחלב בעחול עלמו סוון הוה וכסר:

ח) קי קיד הניח מעורוי עוד הפעם אה המעשה הכל והניח אה דברי החיה סכחז מעמע
מלסון רשיל קרי מעולם סבר סככל עחיל יס קי נגר החלב עריפז סבו אכל העורוי חולק עיו
סחרי חוין ספעמים הוה כחוס והחלב סבו מעע ופעמים הוה סמן ויס עליי הרבה חלב
עיב כחז סאין להחיר אלא אס יודע צניזור סיס קי כנגדו והחירוי הגרסוכי הניח מעשה
סמלחו עחול בלי קיקור עם הכרס ולא היי ככרס קי נגר כל העחול והחירו הכרס דהא דחברי
בעליה סחכי חינו אלא חירח יחיה עיב סוכי כחן אסברה חיה סנקסס עחול יס קי
נגד החלב סבו ולפעמי דכחה עוד סקיף לקמוך על חיה דחיי קי קיד הניח כסס מוכי דמלד

זיכטבאר דארט מוס טיעף (ביס צום ביינע) איינגעשטאָבען ווערדען דאמיט מאן
איינע אדער דיא זענקרעכט לויפט זערויסבעקאָמט, דאן ווירד דאס בוגבלאטטעל
נאך זיינער גאנצען לאַנגע (דאָרט וואָ זיך דאס בלאטטעל דעס בוגבלייטע אנשליעט)
אויסגעשיטטען אינד דיא אדער זערויסגענאָט מען. (בילד 5)
היער ווערדען וויר ערקלערען וויא דיא אינגערע טהיילע דער בהמה געריי-
ניגט ווערדען:

1) מיליך (מחול) אין ערסטער רייע ווירד דיא הויט סאָן ביידען זייטען דער
מילין אבגעצאָגען, דאן שניידעט מאן אָבען בייא דער דיקקערען זייטע דער מילין
זייטוואָרטס (דאָרט וואָ איינע קליינע אַפּאָנג זיכטבאר איזט, אונד דיא אדער צו
אויגענשיין קאָמט) איינען קליינען טהייל אויף, דאמיט דיא אדער זיכטבאר ווירד,
דאן ציעהט מאן דיעזע אדער דיא איבער דער גאנצען לאַנגע דער מילין לויפט מיט
זיינען 3 צווייגען הערויס. (בילד 6)

2) ראָטהעלייש אונד לונגענצאפּען (יותרת הכבד).

דאס ראָטהעלייש איזט איין לאנגעס דיננעס פלייש וועלכעס דיא גאנצע
וויכע ברוסט אומפאסט, לונגענעצאפּען וויעדער איזט איין פלייש וועלכעס ביס צו

שלחן המהור

(ח) יתרת הבכר צרימין לנקר הקרום העליון והמנהג לנקר גם לצד הריאה:

(ט) חלב שעל המסס ובית הכוסות והכרס אסור ונוהגין לפתוח הכפולים ולהסיר משם החלב:

הדין אין חסור אלא חלב שעל דד הטחול והשאר חיערה צעלמא הוא משום הרחקה. ע"כ יש לסעוד על סגרת החיה דעה שעל דד הטחול כגד זה צידאי יש סי' ודויק:

ולריך לידע שקדושו של עמיל חלב גמור הוא ועל לד גם סגו חייבים ושאר קרום של עמול והחוטין סנחוכו אסורין אבל אין חייבים עליהם:

כחז רש"ל יש לזהר לנקר העחולים צעודם לחים סמוך ללאחס מהצנעה כדי שיהי נקייל להמטיך גי' הסוטין כחמה ולא ינחקו צאלעושים:

(ך) עיין ברמ"א י"ד סי' ס"ד שכתב יחרה הכבד יש מלכיכין לנקר קרום של לד הכבד משום חלב הקרב מוכה עליי' ויש מחמירין עוד לנקר השומן שמתח הקרום שהוא אבל לד פנים של לד הריאה אין לריך לנקר כלל אבל המנהג לנקר ולהסיר משני לדדים דלמא אחי למעטעי. כחז הטו"ז דצדיענד אין לריך סי' רק כגד קרום העליון של לד הכבד והעעס כחז צפרתיג עיי"ש:

(ש) עיין צ"ע סי' ס"ד כתב חלב שעל המסס וזיה הכוסות אסור וענשו כרה זה חלב שעל הקרב חלב הדבוק לכרס שמתח הפריסה אסור (זה החלב של קודע'פלעקק) כחז הטו"ז שמתח הפריסה פי' קרום פרום על הכרס וקורין איתו טריפה ליי'עך או כעץ בלשון אשכנז ומתח אותו הקרום יש חלב דבוק בכרס עלמו (וגם זה הוא החלב של קודע'פלעקק) ואסור רי' אפרים ורי' יואל החיור וקיי"ל כריא עכ"ל והסברה צעה שפלינו רי' אפרים ורי' יואל הוא שריא מפרס חוחצ קרום ונק"ף חוחצ פי' שומלה היא המכסה שקורין פריסה או כעץ ומתחיו קרום ומתח הקרום חלב דבוק בכרס ונק"ף סימנה והוא חוחצ קרום ונקלף ולכך אסור חלב הדבוק בכרס (והוא חלב הקודע'פלעקק) אבל ר"י פי' חוחצ שומלה הכ"ל ולו יש קרום שנקלף סימנה מלאחו פרוסה או כעץ וסבר ר"י קרום צעלמו חוחצ קרום ונק"ף אבל החלב הדבוק בכרס מזה לא דבדו הכמיל והוא סומן צעלמא ומותר וכחז הטו"ז ולענין דיעבד אם מלאחו או ללעו הכרס בלא ניקור דעה הרמ"א שלריך סי' כשאר חלב וניע דעתו של טו"ז שלא אמרי' זו העניכ להלריך סי' כגד כל החתיכה כי רק ר"א אסור אותו חלב והוא סבר דבשאר אסורין לא אמרי' העניכ ועיין בטו"ז עוד טעם אחר:

דען ניערען רייבט, זאווואהל דאם ראטהפלייש אלס אויך דער לוננענצאפאען זינד אפן בידען זייטען מיט איינער הויט איבערצאגען, דיעזע הויטבען מיססען זאמטט דער דאראן העאפטענדען אעטמע אבגעצאגען ווערדען.

שלחן המהור

יא

י) חלב הקיבה אסור וצריך להסיר הקרום והחלב שתחתיו:
יא) חלב שעל הדקין אסור באורך אמה שמחובר לקיבה ואמה

ומאחר שניקור הקודע לפלעקק הוא דבר קשה ועירחא רבה עיב מוסבין פה קימ פיי
למיתו לחלק לחורים:

כתב הסריט לפי כשי' כיון שיש שאוכלין אותו לא החמירו לומר חייב רעזכנן הוא
בשאר איקורין חייב כל היבא דחייבא פלוגתי אף דהלכה כעאן דלוקר חפיס לא כינא ציה חייב:

י) חלב הקיבה שעל הקשה אקור ומאחר שהוא חושב קרום ונקלף ושעל היתר אקור
משום מנהג עיין ש"ך יוד ק"י קיד שרבי"י פ"י על הקשה מנחץ ומנפכים לעיגול היינו היח
הרמזים פ"י היח היינו חוץ משוך כמו יח:

יא) עיין יוד ק"י קיד כתב המחבר חלב שעל הדקין אקור באורך אמה עשמהילין
ללאה מן הקיבה ומשם וליך שומן הוא ומוחך ויש אומרים שראש המעי שילא זו הרעי שהוא
קיף המעי לריך לגרוד החלב שעלי' וירחא שמים ילא ידי שניחס לגרוד אמה עכאן ולאמה עכאן
וכתב הרמ"א שאין לריך אמה ממש וכן נוהגין להקל למרוד בזרוע, וכתב עוד שאין לריך להסיר
רק הקרום עם הדבוק בו שאלל אורך אמות אלו עיין בפתיי חשוניה שכתב בהדרי דכנסא
שכמלא בלא ניקור כלל שאין לריך קי' אלא כגד החלב שעל ראש מעי בלמחא וכתב שזה פשוט
שאין לריך לשער כגד הקרום שעל כל הדקים דהרי אין בזה איקור כלל וְכִי בַשְׁבִּיל
שאלו נוהגין להסיר את כל הקרום אינו אלא מומחא בעלמא שלא יטעו למיח אותו הקרום על
למחא וליב אין בשאר קרום שום איקור:

3) קודעלפלעקק (כריס, המסם ובית הכוסות).

דער קודעלפלעקק מום פאן זיינער פעטטע גרינדליך גערייניגט ווערדען
זאגאר דיא פאלטען מיססען געאפאנעט ווערדען, אום דיא דארינליעגענדע פעטטע
הערויסצונעהמען.

4) מאגען (קיבה) — דער מאגען איזט באגענפארמיג, עם ציעהט זיך
אייע פעטטע איבער דער אויסען־ אונד אייע איבער דער אינערען זייטע דעם
באגענה, דיעזע ביידע פעטטען מיססען פאם מאגען גרינדליך אבגעלאזט ווערדען.

5) דיא דארמפעטטע — חלב שעל הדקין.

דיא דארמפעטטע דארף געברויבט ווערדען נור מום מאן וועגלאססען בייא־
לייפיג אייע עללע בייא דער מאגענוזייטע אונד אייע עללע ביים מאסמדארים פאן
דער ברויכבארען פעטטע מום מאן דיא הויט פאן ביידען זייטען אבציעהען.

6) דיא ניערען — כליות — דיא ניערען האבען צווייא הייטכען, ערסט

שלחן המהור

מן הכרכשתא וצריך להסיר כל הקרום מן הדקין וכן נוהגין שמסירין
מן המטבחיא חוט ארוך חוטי הדקין שהן בתוך שומן הדקין כמו
עכביש אסורין משום דם וצריכין להסירם:
יב) הלב קורע שתי וערב עד שיצא הדם וחותרך העוקץ והאזנים
ומשליכם:

כחז המהמר נס" סיד הכוליא יש עלי" שכי קרועים העליון חייבין עלי" סתחתון וסחוטין
שנה אסורין ולבון שכתוליא חלב שעל הכליות נאסר ולא שנתוך הכליות ואעפ"כ נוטלין
לבן שנתוך הכוליא ואין לרד לחטט אחרי" ויש מחמירין לחטט אחרי" כחז הרמיה ואם לא חטט
אחרי" והניח ומקלחו נתוך הכוליא לכיע מותר אם כחבטל כך:

כחז צביע הריאה חיה לריכה חיחוך מדינא אכל נהגין לקרעו ולפתחו הסיומוכות
הגדולים ומחגג יפה הוא הטעם משום הדם שייצ מחוכו ומה שטיהגין להשליך העינוכיהח
דוודא טעם אי משום וניאום ושמו מוכח עליו שנקרא בכז ועוד טעם כחז שדימ משום דעמוטעם
חלב ואם אכלו אין איסור בדבר:

יב) מה שלריכין לחחוך אזנים שנלב שיש נהם חוטיין מלאים דם:
וטהגין שלא לאכול את חלב משום שהוא קשה לשכחה:
נהומו חלב אמרי הגאון חז"ל פקיק שליטיח כדי שינחון את חיבורי חלו עורכי על
המחגג הכיל ששכחתי לכתבו וכליטכא דנדיחותא חמר לי כמה גדולים דברי חכמיזל באמרו
שהלב קשה לשכחה שגם חכי שכחתי לכתוב את המכה הזו:
עיין בהגהי די ש"ל ס" עייז שמוערר החיך כחז הרמיה צייד ס" י"ח שסוחטין כהרן
שלא לשמוע טום אוח צטנה וצטנ חם לא שאוכלין מלנה משום שקבלה הוא שיש שעה אחת

ווירד דיא אָבערע הויט, דיא ביידע נייערען אומפאסט — אבגעצאָגען, דאן ווערדען
דיא נייערען פאָן איינאנדער געטהיילט אונד מאן ציעהט פאָן איינער יעדען דיא
צווייטע הויט אב, דאן ווירד מיטטען דער נייערע אין דער טיעפֿע געשניטטען אינד
זאמטליכע דארין ליעגענדע אדערן זאמטט איהרען ווארצעלן הערוים גענאָממען.

(7) דיא לונגע — ריאה, פאָן דער לונגע ווירד יעדער איינצעלנע טהייל
(האונות והאימות) פאָר דען בשר מאבען אויפגעשניטטען, דער גנב (אינונותא דוורדא)
ווירד וועגעשניטטען.

(8) דאם הערין — הלב, דאם הערין מוס פאָר דעם בשר מאבען אויפֿ־
געשיטטען ווערדען דאמיט עם זיך דעם אנגעזאממעלטען בלוטעם ענטלעערע, אונד
אויך ווא אָהרען פארמיגע אדערן מיסען הערוים געשניטטען ווערדען, דער שפיץ
מוס אבגעשניטטען ווערדען.

שלחן המדור

באותן חדשים אם שוחט בו אוזו ימות השוחט אם לא אוכל ממנה וטהגין לאכול מן הלז עכ"ל
הא"ך אוכלין השוחטין מהלז הא קשה לנצחה ולפענך נראה דמשום הכי הניח הש"ך באמת
שטהגין למה לשוחטין הכנז או רגלים אבל מ"מ קש"ז למה לא הניח הרמ"א ג"כ כנז או
רגל ואפשר לומר דהרמ"א הלך לשיטתו שכתב בס"י ק"ח דרגל אוזו הוי חזירל והט"ו הניח
שגם כנז הוי חזירל וכשהשוחטים שוחטין אוזת מרובת והם מערבים את כל הרגלים ובדאי
ימלא זביחהם גם עריפת והיכס בטלים משום דהוי חזירל ולא יוכלו לאכול שום רגל או כנז
משא"כ לז שוחטתה קטניתה ובפרט שאין כהגין לאכול לא הוי חזירל ובטילה ברוב משום הכי
כחז הרמ"א דוקא לז ואין כאן משום מצטל איסור לכתחלה דכבר הניח הש"ך בס"י לז ס"ק
ח' את דברי התה"ד כיון דעכש"י בטעם שנוערב ליכא ודאי איסור רק מיעוט המל"י לית
בו משום מצטל איסור ולא כודע אח"כ שאלה נהס ט"כפה כבר כהצטל ע"ן זכ"ס חיר"ד י"ג,
ויש לעיין היכא שהשוחט שחט אוזו ונטרפה הלא אין יכול לאכול הימנה ונה יהא סקנת' ואולי
י"ל דאין השוחט לריך דדוקא לאכול אלא די אם נהנה ממנה דהא באמת כוהגין עכשיו לתת
להשוחטין פיקסעלגנעלד ועוד י"ל כמו שהניח הרמ"א בא"ח ס"י תכ"ה דהומ"ס שלנו אין לריך
לשופכן מפני התקופה משום שומר מלוה לא ידע דבר נע ואף כאן השוחט שומר מלוה הוא
במה שלא אוכל את העריפה וא"כ המלוה מניחה עליה ר"יחי לומר שרק לז בהמה קשה
לשכחה שבגמ' בסקוף הוריות באמת לא הזכר רק לז בהמה אבל מה שעשה שהמגן אצרהס
בס"י ק"ע ס"ק י"ט כתב בס"י לז בהמה ח"י וש"ך. ושנעתי מאמ"ו הגאב"ד ש"ע"ח שהרמ"א סבר
באמת שרק לז בהמה קשה לשכחה ע"ן זש"ך ס"י ע"ז ס"ק ז':

כתב הרמ"א וטהגין לכתחלה לחתוך ערלה הלז וכחז הש"ך ס"י ע"ז ס"ק י"ד וז"ל
ובעבור כי הצריח היא דוגמת הלז לכך חוהכ"ס גם חידוד הלז צראשיתו להעביר משם כחות
השומחה והו ומלחם את ערלה לזככס:

כתב העצמ"ר ז"ל ס"י י"ט השוחט לריך שיצרך קודם השחיטה אשר קדשנו וכו'
ואם שחט ולא צירך כשירה וכחז הט"ו לפיקי מאלדד הדני שהינא צמרדכי שאוסר לאכול
ממנה אם לא צירך וע"י הקשה הט"ו בחי"ד השו"י ז' מזק סב"ן ושחט חז"ר' דהשחיטה כשירה
והא החס ע"כ לא צירך דהא לא כיון לשחטו ותירון דעס אלדד הי"ב שאוסר השחיטה הי"ט
דחז"ד ולא צירך וה"ל כעומד לאותו דבר ותמה עלי דהרי הרא"ש פ"ק דחילין ס"י א' כתב ח"ל
וכמו כן טכח ולא צירך אלמ"י דנשוגג איירי וכל לחרץ קושי' הט"ו דהנה בס"י הכיל כתב
ההגהות אשר"י דאם לא צירך קודם השחיטה יכול לנצך אחר השחיטה וא"כ אפשר לומר
דצורך סב"ן איירי דצירך באמת אח"כ ואפי' להרמב"ם סק"נ דלא מהכי צרכה אחר
השחיטה אפשר לומר דאיירי שה"י לו עיפות הרבה לשחטו וצירך קודם על סמך שישחטו כולם
בחדוך כך זרק הסב"ן ושחט באותו זריקה ח"י מהס וא"כ לא היחה השחיטה בלא צרכה דהא
י"ל בהצרכה ראשונה:

שלחן השהור

דיני מעת לעת.

(א) כתבו הגאונים בשר ששדה ג' ימים מע"ל בלא מליחה נתייבש דמו בתוכו ולא יצא עוד ע"י מליחה על כן שרו אותו במים תוך ג' ימים:

(א) כספר לויח חן פ' אחרי מות כחז דלמחי דלמחי נפיק דפסחים דלוי' חרס טועה בג' טעוה חייב אין להסחות רק ג' ימים פחות ג' טעוה וכחז על"י הפסחי חשיבה לעניד חומרה ישינה הוא דדוקא בחיסור דלוריחא חיי"י כדמוכח דף י"ג ומוכ"כ הכא דלא היו חלל חומרה הגאונים ואין להחמיר גדלים אלו כמשיב הסיד ק"י ק"ט ס"ק כ"ג:
כחז הפסחי חכונה על עיף השוטה למות אחר שחיטה כמה טעוה משכחה ג' ימים בלא מליחה מליחה זמן מוכין ה"ג ימים אם משעה שחיטה או משעה שהלל כשעה וכחז לחלק הכנה מניח דהוי כמוכה נדיק-לא ראו"י לחשוב ה"ג ימים משעה שחיטה ושאר נשר משחלל כפסה וכו'. נסקק מתי נשחט ולא כבר עברו ג' פגמים מעליה עיין בח"א שחמיר נשס הפלתי ק"י ק"ט דלמרי"י השחל הוא דכשחטה, והראה לי חנו"י הגאון פ"ק שלי"א חס דנבי חיים בחידושי' לגיטין דף כ"ח שבחז ח"ל מ"מ כל אם נשרה הנשר נמים וסוב נשחטה וסקק אם טעה ג' ימים מעט שריתו נמים יש להחמיר דאין כאן חוקה כלל:

היער אייניגע דינים דיא דאם פלייש זעלבער אנבעלאנגען:

יעדעם פלייש, בין אָדער פֿעטטע וויא אויך לעבער מוס פֿאַר דען פֿערלוף פֿאַן דריימאהל 24 שטונדען בעגאַססען ווערדען דען זאָנסט ווירד עס (מעת לעת) אונד זאָלבעס פֿלייש דארף נישט מעהר געקאָכט זאָנדרען נור געבראטען אויף קאָהלען וויא לעבער, אונד דארף אויך נאכהער נישט געקאָכט אָדער געפרעגעלט ווערדען. אום דאמיט דיא פֿעטטגעזעטצטע צייט דעם בעניעסענס נישט צו פֿערזיימען איזט עס ראטהואם דאם פֿלייש וויא אויך געפֿליעגעל וועניגסטענס מיט איינער שטונדע פֿאַר דען פֿערלוף פֿאַן דריימאהל 24 שטונדען צו בעניעסען, דיא דריימאהל 24 שטונדען ווערדען פֿאַן דער צייט דעם שלאכטענס בערעכנעט.

דאם בעניעסען (דאמיט עס נישט מעת לעת ווירד) געשיעהט אויף פֿאַל-גענדער וויזע: מאן נימט איין גראָסעס ברייטעס שאַף אונד פֿיללט עס מיט וואסער דאן ווירד יעדעס שטיק פֿלייש אינס וואסער געטויכט אונד צוואר דע-ארטיג דאם עס דאם וואסער פֿאַן אללען זייטען בעדעקקע, מאן מוס דארויף אכטען, דאם דאם פֿלייש אים ווינטער נישט געפֿאַרען זיין זאָל דען זאָנסט ניטצט נישט דאם בעניעסען בים עס נישט אויפֿגעהט. היער בקיק פרעשבורג איזט דער מנהג דאם מאן דאז פֿלייש אין איינעם שאפֿע וואסער טויכט, וואָ אבער דער מנהג איזט דאם פֿלייש נור אב-צוגיעסען

שלחן המהור

מה שהעצמים נהגין שלא להפשיט הטגלים כדי שלא יחייבם הנשר אם עוחר להדיך על העיר כדי שלא ישהה ג' ימים בלי הדחה — כחז הכיס צייד חיש ליה זיל הדחה עיג עור שעל הטגלים דוודלי אינה מנוקבת מעבר לעבר ואם לא הדחה רק עיג העור נס צדיענד יס לאקור ואם שפך מים גם לפני יס להקל צדיענד חולי מהכי הדחה מליא ועוד אפשר יל כל שהעור חופהו אין חירק שולט בו ואינו מתקשה אבל לכתחילה לא אבל נקי מהרי"ח בח"ט ק"ז מותר עיין ס"ס :

כחז המגן אברהם ק"י סכ"ז ס"ק ז' וכראה שאסיר להדיח נשר שחל זס ג' להיות נשנה כדי שלא יאסיר לביטול כיון שאין יכול לאכלו בו זיוס כמו שכתבתי נקי"י סכ"ג וכחז הנהיט חפ"י ע"י עכו"ם אין להקל דליכא פסידא כי"ב דיכול לאכלו לללי כך פסק המגן אברהם, והשערי השונה כחז ס"ס נשם חל"י רבה להחיר ועיין בנתי"י ק"י כ"ז אחוה פנועות שעיסקן בשביל שומן חי בללי השומן כלה ואיכא פסידא שרי לתת מים על הנשר ע"י עכו"ם לא מיבעי אחוה דרכך וחזי לאומלי אלא חפ"י נשר בהמה ג"כ שרי ואם אי אפשר בעכו"ם מותר לעשות ע"י ישראל וכחז הרגול מרובה שוב מלאחי בללי רבה שחולק על המגן אברהם עיי"ש, ובשנת יעקב חלק ג' ק"י כיח כחז דהמגן אברהם שוממיר דוקא יחיד צניחו אבל בקלנ שמוכר לאחרים מודה שיכול לעשות ע"י עכו"ם והמחמיר יאמר לעכו"ם ללווח לעכו"ם דהוי שניה דשונה :

כחז הפרמ"ג ק"י ס"ט שאם הל י"ע נמולא שנה או איפכא ישרה קידם שנה או י"ע הנשר נמים קידם הלילה ויכחו נמים עד שעה בלילה ועלכא נמולא שנה או י"ע מיד ישרה קידם כלוח ג' ימים עכ"ל אבל לא ראייה ולא שומעתי שיכחו כן בשום מקום :

צוגיעסען מים דארויף גענוי געאבטעט ווערדען דאס דאז פלייש אויף אללען זייטען בענגאסען ווערדען זאלל, ווען דאס פלייש אם שבת מעת לעת ווערדען זאללמע זא מוס עם שאהן פרייטאג בענגאסען ווערדען, האט מאן אונזוילקירליך פערגעסען פרייטאג צו בעניעסען זא זאלל מאן איינע שאלה מאכען, אויף וואס פיר ארט אונד ווייזע מאן שבת בעניעסען דא"ף.

ווען דאס פלייש אם ע"טען טאנע יום טוב צו בעניעסען קאממט, זא געבוהרט זיך עם שאהן אם ערב יום טוב צו בעניעסען, וואודע עם אבער פערגעסען קאן מאן עם דורך איינען עכו"ם אויך אם יום טוב בעניעסען אונד ווען קיין עבוים ניכט דא איז זא קאן מאן עם אויך זעלבער טהון, ווען שבת נאך יום טוב פעללמ זאלל מאן דען צווייטען טאג י"ט בעניעסען וואמאירליך דורך איינען עכו"ם ווא אבער ניכט אויך זעלבער.

מאן זאלל דארויף בעדאבט זיין ווען מאן פלייש אויף דען בלאסען אייז לעגט דאס עם ניכט 24 שטונדען אונאומטערבראָבען דארויף ליענען זאלל, אין ריעזעם פאללע מוס איינע שאלה געמאכט ווערדען.

שלחן השחרור

ב) צריך להזהיר את הקצבים שאם נותן הבשר על אייו שלא יהיה

שם כ"ד שעות משום כבוש:

כהנ השתחי השונה ק"י סיעו נסס חנוודי רכיאל דכנד וכחל מוחר להסתה דודאי יללנו
לעיג דהכנד מעבליי אחר הללי וכיחוש שמה יבשלנו אחר ללי עימו כל מידי דנדיענד מוחר
לא חייבי שמה ישכה עכיל ועיין נשייה כיס חיו"ד השונה מ':

ולענין אי מועיל הרהה נמי פירוח עיין בפרומיג שהוא מחמיר:
ב) לפעניד כראה דאף אם היי מוכח כ"ד שעות על האייו גיב יס להחיר לא עינעי אם

מוכח באיגרוצע שעמוקה ויס כמה פנמיס שיסיס כגד הנשר יס עוד סנרל להחיר שמה קרקע
עולס דינו ככלי מנוקב עייש טיך צו"ד ק"י עי אלא אפי' אם מוכח באיגרוצע עי יס להחיר
דצו"ד ק"י קיה פסק הנמיא וגם השיך ועי' מוכימיס עמי: דאף דאמתי ננוש כגז של עימו
מה שנועד חין למסקה מוחר והכח הכל עומד חוץ למיס רק סנלדו האחה מוכחה על האייו
ועיין טיך ק"י סיעו ואיכ הכח נכרדן דיין חין לדין ק"י אלא כגד אוחו לר המוכח על האייו
ונגד זז צודאי יס שסיס:

אעפי' שאין לדין לנדוק אחר כל העי עריפיה עימו אי חזינן איזה ריעותא לדין לנדוק
אחריי ולאכתיב איזה ריעותוח הרגילין להייה אלל הנחמה שאם ראינו אחד מהם לדין לנדוק
אחריי א) בהנהה הנחמה דס יז לנדוק אם לא יקנב כיס ההשתן עיין מעבליי זהב ק"י מיה.
ב) בהמה שנאלא מים צחלל הנוף צין עכורים צין זביס לדין לנדוק היעיב בכל העוקמות
שהביע שמה המים וגם לכמה הריחה ואפי' אם הכל הוא שלם אין להכסיר אלא בהפסק מרובה
עיין כינני מיה ק"י כיה. ג) הענטק וביה הכוחוח שנסרד לחלר הכנד עיין חחס סיפר יוד
השוי מיה ואם כסרך לטרפש הכנד לדין לנדוק זכרס ויס צומ מחלוקת צין האחרוכיס וגם צומ
עיין בהשוי הכל. ד) כוליא המליחה מים זביס מלוחיס עיין חחס קופר השובי עי' שמחיר הנחמה.
ה) פעמיס כולאים צועיה רבות צדקין הנחמה כהנ השיך צו"ד ק"י מיה שלייכין נדיקס ובעיין
זה עיין חיס השוי מיע:

כהנ הפרומיג נכ"י מיו צימות הקיץ שמוכות צר אוחה צהולעים שנמיס ראינו כמה
חולעים ראשייה החוציס צמקלה חיד הדקין ורגיל להיות כנגד אוחו הולעים ציעל או
ווארלעלין צצירור שהחילע יקנב מעצר לעצר וקרוס עלה מחמה מכה ועריפז עיכ חין להשליך
הדקין בלא נדיקה. וצבר אוחין שביחי אוחן צועוח גס נמעי טנין ווסט לקירקנן ויס צחס חולעים
לרוב חן מוסר חיס ק"י כיה. צבר אוחין שביחי שיש להס צי גיגרה דציקין צכפתיר אי אם
הנר אוחא הוא זכר כצריה דחי רצתייהו ולענין געשוואלצעט אייער כהנ האמונה שנואל
צפשיטוח להחיר ועיין צפיו ק"י מיה. עיפיה קאפוינער סנאלאו הנבי מעייס צין עור לצשר ולא
כיבר סוס קרוי וחפירי טיך צחס ליה ופסק חיה להכסיר, — בהמה שירכה אחד גבוה מחנרתה
חיה אינה לילעה כלל והילכות הילוך ישר עיין חיס השוי נ"י:
ריחה שנסכרה לדופן ויס מכה צדופן צשמיח כי צמקיס כהנני לאיכיר אפי' עינחקה
עי'

שלחן השדור

עיי' ויערך ומשמשו אין להקל וכחז ח"ק בעיי' חדשה שאין מנהג יח להחיר בהמות ישראל בהפקד מרובה:

עלם שמואל בלב פרה אחר הגישול ויש להעלם עוקלים חדים הרבה יש לעשות שאלה חכם, ועיין בח"ק מ"ג שחמיר בהערוכות אלס הוא הפקד מרובה:

ער שנקטתו ומאלא חן שקורין, שראש חחוב בכבדו או בחלואגורב קמוך לוושט חי מועיל צדיקה עיין בחשובי ח"ק כ"ג:

צחמה ש"ט זה איזה חסס לרעוהא כגון חולי השיעל שקורין הוסט שזה ק"י שנקרחה הריחה אין לאכול חלבה אש"י צח"י צ"ה אפרים צטס שזוח יעקב:

כור שלא הלך יפה ואמר ככ"י שכל מפחות מעשרה עפחים עיין בח"ק חסובי ל"א: צדיני החלב וצחמות שנטרפו עיין כ"ס חז"ד מ"ד סס מאלא כללים הרבה זזה הענין:

צמעה שחכפמה מרוב אכילה ודקרה צמלע צמעה לקיליא רוח מנען ואחר זה חמה ז' שנים וגם הולידה צ"י מהר"ח צמעה ק"י דצמעה זו אקורה היא וחלבה עיין בחשו"י כ"ג צמנו קופר:

צמ"י ק"ח כחז העו"ז צמס צ"ח ו"ל קבלתי מחכ"ה אחד אלס מאלא נויס צראש כנש חי דמיטרפה צ"ה ולא ירדע מליזה כנש הוא יש לצדוק צחוט השדרה של הכנשים וכל כנש כמאלא צו נויס צמוח שצראש יתיה נויס צחוט הכושך ומהנחה לשדרה וחולין שצראש הוא מאלוהו כנש להחיר האחרות וכחז העו"ז שאין כדאי להחיר עליו ספק עריפות ע"י סס:

כהב הריק"ש הצי"ו הפרי"ה אי"ע קינח מעשה ביה"י יולא כחון כ"ס קטן אלל המרה ויעמו ולא ה"י טעם מר והצי"ו דל"י ז' מרות הם אלל ציעל, עיין פרי"ו ק"י ע"א:

כהב הצ"ח והצי"ה העי"ו ק"י ל"א אלס יש ריעוהא שצחמה צחיה יתיה מנענעה צראשה שקורין צל"א שוי"כר פשיע"ה ש"ס לאקיר עד שיהביר היחיר צפחיק ראשה צמ"י ק"ח כחז הצ"ח ראש כח"רצ כנש שמיס צראש עם שאר כנשים קבלתי מחכ"ה חי ש"ס לצד"ק צשאר חוט השדרה שכל ש"ס נויס צראש יש ג"כ צחוט השדרה, והעו"ז סס לא רלה לקמוך ע"ז כיון שלא כוכר צחלמוד, וכחז הפרי"ו ק"י ל"א ומיהו חי כחערב חד צחרי דעה"ה צעל הוא ומדרבנן אקיר דחרי"ל או דבר צמנ"ן וא"כ כשלא ירדע האיפור עד אח"כ יש ללרף גם דעה הצי"ו צחטובה ק"י ל"ו ול"ז דל"א כודע ה"י ק"ס עם קצרת הצ"ח ר"ש קבלה צידו ע"י"ש:

כח"ן ארסוס אלס הע"י עריפות כמו שמוס הרמז"ס צפ"י מהלכות שחיעה לפי ש"שנס כמה נפקי מפני נה הוא עריפה כגון אלל חרתי לרעוהא שלריבין להיזח מוסס אחר: חי כקצ העו"ה ז' כחמקנס העו"ה, ג' כקצ החורבן, ד' כהפך הושט צמרה, ה' כקצ הלג, ו' כקצ קנה הלג, ז' כקצ המרה, ח' כקצו קני הכבד (זזה חולקין על"י הפוסקים וקיצרים רל"ן עריפות צק"י הכבד ומחשוב חמה זה קנה הגדול קודם שכתב לצמר הכבד), ט' כקצ הקינה, י' כקצ הכ"ס, י"א כקצ הסומק, י"ב כקצ צ"ה הזקנה, י"ג כקצו הדק"ן, י"ד ל"א ומהפכו צ"י מעיה"י ט"ו כקצ העחול צמ"כ"י, ט"ז כקצ קנה הריחה צ"ן הכפיים, י"ז כקצ הריחה, י"ח קינפוכי ריחה, י"ט כחטס מקוס ומהריחה, כ' שזימקו קינפוכי הריחה, כ"א מאלא ל"ה קרחה צריחה,

שלהן השחרור

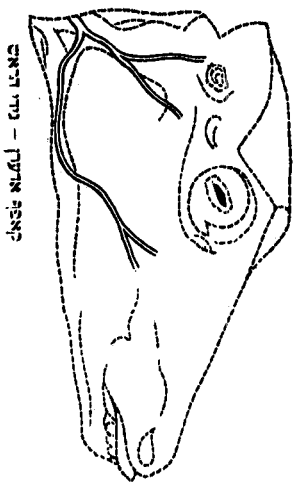
כ"ג מים קרוחים צריחה (בפני תלחא דהיינו ליחה קרוחה ומים קרוחים ועכורים חולקין עליי). כ"ג מים עכורים, כ"ד כחמקסם הריחה, כ"ה מרחוח פסילות צריחה, כ"ו כסרבה אונה לאונה, וחמה קוב חסרה מנה כ"ג טריפות ואלו הן: א' חסרה המרה, ב' חסרה הקיבה, ג' חסר הכרק, ד' חסר החמקס, ה' חסר ציה הביקיה, ו' חסר א' והעצבים, ז' חסר מוכן האונות, ח' כחלטי האונות, ט' כמלחא צלא חיחוד אונות, י' חסר מוקלה הריחה (היינו כיכר החסרון מנחין וחולקין עליי הפוסקים), י"א יצט מוקלה גופה, י"ב למקח הריחה מפתח אדם, י"ג כיעל הרגל או חסר, י"ד חסר הגלגולה ככלע, ט"ו ב' ונרות, ט"ז ב' קינות, י"ח ב' כרסום, י"ח ב' המסקים, י"ט ב' ציה הכוקה, כ' ב' צי מוצים, כ"א ה' חסרו האונות מנבה, כ"ב כפיחה כחיות של דקל, כ"ג יחרה רגל, וחמה קוב פסוקה פיעו ב' טריפות נפקין חיע השדרה, ב' כמרה זמוח של חוע וכחמקסם, וחמה קוב כעילה פרט ח' טריפות ואלו הן: א' כיעל לזמוח הגידן, ב' כיעל הכבד, ג' כיעל לחי העליון (בהא חולקין עליי הפוסקים), ד' שהקייני הכוליא, ה' שלקחה הכוליא, ו' שנמלח בה ליחה, ז' מים עכורים ככוליא, ח' מים קרוחים ככוליא, וחמה קוב שצורה כרט שט טריפות: א' כשתצרו רוב ל' עותיה, ב' נעקרו רוב ללעוניה, ג' נעקרה ללע וחוליי עמה (דהיינו חלי חוליא דאליכ צלאו הכי טריפה נשום חסרה החיליא), ד' נעקרה חוליי אחת, ה' כשמוט הירך מעיקרה, ו' כחוק רוב הגלגולה, וחמה קוב קריעה ב' טריפות א' כקרב ריב ככס החילינה, ב' גלודה, וחמה קוב כפילה ב' א' כחרקון האיזרים, ב' כדלדלו הקימנים ודרוקה חרי לך שצעים טריפות צפרועריות:

צריחה של אוחא שנמלחא נפוחה כחב יד יוסף דיש להטריף דכל טרפות שצנהונה כנגדן צעוף ואף דרין שיעא דליה ליה חאוכי דאינא מכשרינן צעוף מחמה שאין לו אונות ידועים ע"ש: — סירכא מוקים למוקם צאחה אונה עלמה והצטר מקוויט החחיו והסירכא כחכה על ידי מיעוד ומשמוש שנחלק הצואה שור צסי ל"ט עם הגאון מהרי"ו ש"ף ואוסר כשנשאר הקמט וניצ"י מוכים להקל וגם החמ"ס כתב לדיכא יש דהנויקל לא הפסיד ע"ש ח"ש ל"ז: כתב צספר עואינה עינים דואף וי שהוא רגיל להחמיר ע"ש שלא לאכול מוקירכא שצנרה עיי מיעוד ונשמוש מ"מ הרועב חלק שכתבשל עם אוחו הצטר מותר לו לאכול ואף דהוי כמו כדר וקיי"ל דהטורר מן הצטר חסור כחצביל היינו כבודר ממש מן הצטר והולכין אחר לשון בני אדם אבל כאן לא כדר צטרוב רק חמרה שהחמיר על עלונו ולא החמיר על עלמו רק גוף הצטר ולא החצביל שכתבשל עמו ע"ש ול"ע ויחא המג"ח כסי חק"ח ס"ק כ"ט כתב דמי שניהג שלא לאכול צטר בין המורים חסור אף כחצביל:

בהפקד מרובה הביא צחשו כחלח שצנעה ס"י כיה ניתן כלל צזה דהפקד יוחר ונשחוח צקין ונקרי הפיו עי צחשו הר כחמל חולק עליו דא"כ למושל חס הדבר שזה ששה זחובים ויהיה הפקד יוחר מזהב כחיר מנעט דיש לצעלים הפיו וזחא יהיה הדבר שזה ונאוח זחובים והפקד יהיה ל"ע זחובים כאסור ויהיה מלחא דהבין כחיכא עולולא והעלה דאין לזה דבר קליב כלל והכל לפי ראות עיני המורה ולפי העת וזמן ולפי האדם שהפקד הוא שלו חס לבניה הוא הפקד מרובה ונקרי הפיו ע"ש:

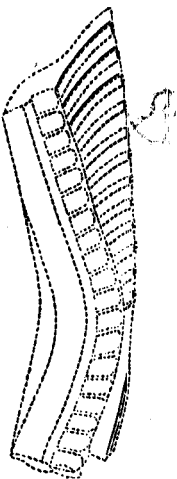

פלד ט. 1

טפוח מועדן - נודי דוראט

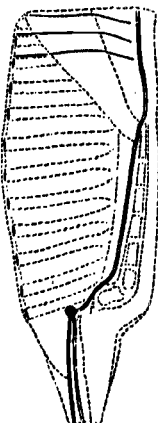
כילד ט. 3

רופסענארדערן - נודי דוראט

האליאנדערן - נודי דוראט

רופסענארדערן
נודי דוראט

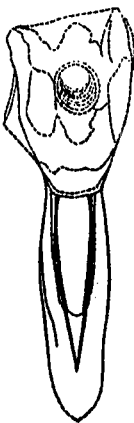

נודי דוראט

פלד ט. 4

ביוספארדערן - נודי דוראט

פלד ט. 2

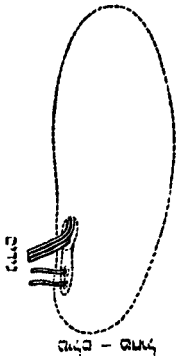

אורדערן דער אונטער - נודי דוראט

פלד ט. 5

לורא יאט - נודי דוראט

לורא יאט - נודי דוראט

נודי דוראט

קראתי את חלק זה בשם „אוהל רבקה“ לזכרון נאמי מורתי הצדקת ע"ה
אשר עמלה וינעה הרבה מאוד לגדל אותי באהלי התורה והיראה:

וזכרון אחד עולה לאשתי הצנועה מרת לאה ע"ה בת הצדיק ר' אלעזר
הכהן עהרענטריי נ"י אשר נפטרה בשם טוב בדמי ימיה עריח סיון שנת עתיד
לפ"ק היא היתה נפש יקרה היתה מרגלית טובה בצדקות ומדות ומעשים טובים
והניחה לי אחרי שני ילדים יקרים היניק החכים שמואל אהרן והילדה היקרה
שבע מלכה שיחי. — יתן ה' הטוב שאזכה לגדלם מתוך נחת והרחבת הדעת
לתורה לחופה ולמעייט:

לזכר עולם תחי גם זונתי השניי החשובה מרת ריזל תחי אשר הוא
אשת חיל בכל המצלות הנאמרים בכתוב:

הלכות מליחה

א) דאס פלייש איזט אינם צו געניעכען נור דאן ערלויבט ווען דאס זיך דארין בעפלינדערנדיג בלוט ענטפערנט וואָרדען איזט, דיא בלוט ענטפערנונג געשיעדט אויף פאָלגענדער ווייזע: דאס פלייש ווירד איינע האלבע שטונדע און וואסער געוויקט אונד נאכדעם פאָרשריטמאָסטיג איינגעזאלצען אונד בענאָסען, בייא געשליענעל מוס פאָר דעם איינווייקען דערין לעבער אונד זאָסמטליכע איינגעוויידע וויא אויך דיא לונגע הערויסגענאָסמען ווערדען דער מאַנען ווירד אויפגעשניטמען אונד ענטלעהרט דיא שטיצע דעם הערצענס ווירד אָבעשניטמען דאס הערין ווירד אויפגעשניטמען דאמיט עס זיך דעם דארין בעפלינדליכען בלוטעס ענטלעהרע.

ב) פערנער ווערדען דיא האלואדערן הערויסגעשניטמען, פאָן דען פיסען דיא נאָגעל אָבעשניטמען, פאָם קאָפּע מיסען דיא געדויערען הערויסגענאָסמען ווערדען אונד אויך דיא הייטבען ענטפערנען דאן ווירד אללעס איינגעווייקט נאכדעם דאס פלייש זייא פאָרנעטייעבענע צייט געוויקט האט ווירד עס פאָם וואסער הינויסגענאָסמען אונד לאָסט עס אַבטראָפּען דאָך דארף מאן ניכט ביס צום טראָקקען ווערדען וואדמען, דאן ווירד דאס פלייש אויסגעזאלצען אונד צוואר מאן שמרייט זאלץ אויף אללען שטעללען דעם פליישעס זאָ דאס אויך ניכט דיא קליינסטע שטעללע דעסזעלבען אָהנע זאלץ בלייבט. ווען מאן אירט דימליכער ווייזע צוקקער אנשטאט זאלץ גענאָסמען אָדער צוקקער געמענגט מיט זאלץ פּערווענדעט האט, ווען דער גראָסער טהייל דער מישונג צוקקער איזט זאָ איזט דאס פלייש טריפה, וואן אבער דער גראָסער טהייל דער מישונג זאלץ וואר מוס איינע שאלה געמאכט ווערדען.

א) אס נמלא הלז דנוק צעוף אחר הציטיל לריך סי כנד הלז ואין עוף שכשהוא שלם שלא יחא סי כנד הלז אפי' אס חקירין הרגלים והכנפים ושאר הגוף כשאר שלם ניכ יש סי שריח מהריח, ואס העיף לא הי' שלם אלא נחלק לכמה חלקים והלז דנוק צא' מן החלקים לריך סי צקדיה כנד כל החכימה. עוף שללו חוך צעקקען ומלא צו לז והלז הי' ניכ חון לתועב עיין צנצני חשו' כ"ה שחחיד:

עיין ירד סי' ע"א שכחז הרמיח שאס נמלא החאש שלם בלא תקיבה העלם הקרום חקור המוח והשאר ראש עוחר וכשיכ שאר הנשר:

ב) עיין צפהי' השונה סי' ק"ט שהביא צסח חמודי דיחל מעסה שנולחו צשר צמלח מעורב צגריפטן שליש או רביע שאקור כיון שנוחנין בלאו הכי טיש מקום פניו ובאלערק לזה

ווען זיך איינשניטמע אדער פערטיעפונגען אים פליישע בעפינדען מוס אויך אין דענען זאלץ געשמרייט ווערדען, ביא געפליענעל מוס אויך דיא אינגערע זייטע אויסגעזאלצען ווערדען, עם איזט דארום אס בעסטען דאס געפליענעל שאן פאר דעם איינווייקען אויסצושניידען, אס זאלצברעטטע ווירד עם דאן מיט דער אפפונג נאך אונטען געלעגט דאמיט דאס בלוט אבפליסע, פונדעט מאן אייער אים גע- פליענעל מיססען זיא עבענפאלס געוויקט אונד געזאלצען ווערדען. עם איזט געברויך זעלבסט ווען דיא אייער שאהן איינע הארטע שאהלע האבען זיא דענאך אויסצוזאלצען נור אבער ווערדען זאלכע אייער אונד אויך קנאבען אויף דענען קיין פלייש איזט אויף דער זייטע דעם זאלצברעטטעס געלעגט, דענן זיא דירפען ניכט אונטער דען פלייש געלעגט ווערדען.

מאן לאסט דאס פלייש איינע שטינדע אים זאלצע ליענען, ביא דרינגענדעס פאללע צום ביישפיעל ערב שבת גענען אבענד אדער פיר איינען קראנקען גע- נינגט איינע קליינע האלבע שטונדע נאכדעם דאס פלייש דיא פארגעשריעבענע צייט אים זאלצע געלענען איזט מוס עם בענאסטען ווערדען אונד צוואר מאן נימט יעדעס ישטיק פלייש עקסטרא אין דער האנד אונד מאן בעניעסט עם פאן אללען זייטען מיט ריינעס וואסער דאן ווירד דאס פלייש אין איינעם געפאסטע וואסער דינינגערענט אונד אבגעוואשען נאכהער נימט מאן עם הינוס, שפיהלט עם מיט וואסער נומ אב דאן דארף עם געקאכט ווערדען, האט מאן דאס פלייש מיט דעם דארויף בעפינדליכעס זאלצע אהגע עם פארהער אבגענאסטען צו האבען אויף דען ווארמען אפען צים קאכען צוגעשטעללט מוס איינע שאלה געמאכט ווערדען.

לזה מקום הנדפסו י"ה הרבה פני ונאורו מקום כחל נחונח מלחו נזה מעכב נדיענד אלינא דכיע לכן אס לא סהה טיעור מליחז יש להדיח ולחזיר למלח נמלח יפה ואס סהה טיעור מליחה לא ידחתי אלא מעט וימלחתי דאס ידחו יפה יסחוו נקני הפליעה ויבלע המקים סמלח כחינן מהמקים שלא נמלח:

אס מלחו צטר עם אללוי עיין כיס הסונה ליז:

עיין נשאלה יונזין סי קינ טכחז דאס הנילה נולדה כדרכה חף כסהקליפה רכה חין לריך למלחו דאס חיח דחיכא למיחוס נעסו דס החקר לגור נעסו חנר מן סי:

דאס בראמען דער לעבער.

דיא לעבער מוס געבראמען ווערדען אונד צוואר זיא ווירד אין וואססער גע-
וויקט איין וועניג בעואלצען דאן ווירד זיא אויף נליהענדען קאָהלען געלענט אונד
אונטימטעלכאר אס אייער געבראמען זיא מוס זאָ שמארק געבראמען ווערדען דאס
מאן זיא עססען קאנטע.

ווען מאן איינע נאנצע רינדס אָדער קאלבס לעבער בראמעט זאָ מוס מאן
אן דער לעבער מעהרערע איינשניטטע מאכען, נאך דעם בראמען מוס דיא לעבער
דריימאהל מיט וואססער אבגענאָסען ווערדען.

נוסגין שלא לעלוה הככר חף לזרה כי אס עליה קלת וזרעבר חף אס כאלחה
עס צטר מוחל:

כתב הסיך קי עיג שיהא ראוי לאכילה עיין לקען קי עיז נהגיה סכתבאר דבחלי
לליחו עקרי ראוי לאכילה ומשומע דהיה כאן:

כתב הרנזיא צקי עיג וכן אס נעלה הערה וכחז עלי הסיך כלומר סחתך עמנה
הגידין והקניקתה צאוחו כד שהורה תלוי זה וחתך ונעט עכטר הככר:

אקור ללוה ככר על הכייר קטר חבונת ארס צנינה ארס קי מיה, אס סכח
הככר דניקה נחוך העיף וכתבשל סיך לריך קי הככר ואין עוף טיש קי נגר ככר שלו:

עיין צביס מיה אס ללי ככר אוו על קרקשת חטור גרוך וטוב אחיב עטנכין הככר
צשומן צמקנת מה דיני של אוחו ככר וסומן:

כאן אכתוב איזוה כללים מהלכות מליחה:

אף כשקרה צכלי צנויס וחלי חתיכה היה לעעלה עהעיס כתב הפניג צפתיחה דלטעם
כדי לרכך שרי שחמים ככקיס צצטר וכתרכך כל החתיכה ואס כן עדיה סלר שסיה לעעלה
מהעיס ודו דהא לאינך טענוח לא לריך שריה חלי טעה:

כתב הצאר העיב צקס רשיל צטר סנקרש אקור לעלחו עד שירפה חותו ואס
נמלח ואחיב נקרש קודם טעהה שיעורי מליחה אס נפטר אחיב טוב לעלחו טעס אחת
ולתשותו שיעור מליחה:

כתב ריי צטר שסיה צמויס ונקרש הנטר חוכך עם העיס ונעטי קרה וסיה עם הקרה
כונה ימים צלא מליחה דאס טעה גי ימים צחך הקרה דיט לאקור הצטר לצבל עמיג חלי
חשנין הקרה כמים אחיב הוי כצטר טעהה צנויס מעליג ואס לא חשיב הקרה כמים הוי כצטר
טעהה גיי צלא דהתם חבל לללי מוחל:

כתב

כחנ סרגול מרננה אס טקה. וסריח סנשר קורס טשהה טעה אחס זמלח אס יזרע
 טרלי טהיחה זמלת עכיס יוחר מחלי טעה חין לריך לחזיר לעילוח:
 אס ווחס להשחיס לכחלה זכרז גי ימים וועליע כדי ללוחס אחיס לפי טהרמיל
 עחמיס זכטר. טאין להשחיס גי ימוס זלי מליחז דילמז יסזח ויזשלו עיין זכיס. חסי מ טשהז
 כז: כסיס חסידי מטיק סדין-ולח זמס טלנו אוקריס ממומח לח ח לזשטלי:
 כחז רעיל יזר קי עיג אס חירע טמלח כנר עס זכטר סכ! מוחר ויז קיס לקליק
 עמז סליע קבד אס סיל זנוק? זנוק: חירי חלח חומרח זעלמז וכחז זמיה כנר סמלח עס
 זני מעיס דליכח חרל לייטחז חרז דסכנר מרינה זרעיס וחי דזין עחזיקן דס זכני מעיס
 יס לחוס ולחסי:

עיין זמיה קי עיז טכזז זשס כויי זנוק סמוח: עס זשק וזשטל: טעריש: עז טיחיס
 קי כנר טמחל סזשק עטעס דמוזלל זלע דס זמליחס וחין לו לפוע דס סל עלזו ולא
 פלע דס סזלע ועיין זחסי כיי סחולק עליו ופסק דס דאמריקן קרמח מפסיק:

על הטוב יזכר כבוד הרידג מויה משה קליין ניי אבדקיך רעטעי, הוא
 הי הראשון אשר עוררני לחבר את ספר הלוי:

וזכרון א עולה גיב להרבני המופלא ומופלג מויה רי דוד פֿעטטֿמֿאֿנֿן
 שריב מומחה ומפורסם מה קייק פרעישבורג אשר הראה לי כמה פעמים בבית
 המטבחים ריעותות שונות הרגילים למצוא בבהמות:

ועל הטוב יזכר גם חיקר והנכבד ביה רי זלמן גרינהוט טבח דקדלתינו
 אשר סייעני לעשות הצירות במסר הלוי: